

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 17 april 2018 att ge konstitutionsutskottet möjlighet att yttra sig över skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017 och följdmotioner i de delar de berör konstitutionsutskottets beredningsområde.

Konstitutionsutskottet yttrar sig över de delar av skrivelsen som gett upphov till motionsyrkanden inom utskottets beredningsområde och över de aktuella motionsyrkandena. Motion 2017/18:4036 (SD) yrkandena 1–3, 10 och 36 berör utskottets beredningsområde.

Utskottet anser att utrikesutskottet bör avstyrka motionsyrkandena.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Omförhandling av medlemskapet i EU och folkomröstning

Skrivelsen

I skrivelsen redovisas att det efter folkomröstningen den 21 juni 2016 dröjde till den 29 mars 2017 innan den brittiska regeringen satte igång den formella utträdesprocessen. Premiärminister Theresa May anmälde då i ett brev till Europeiska rådets ordförande Storbritanniens avsikt att lämna EU. I enlighet med artikel 50 i EU-fördraget inleddes omedelbart EU:s förberedelsearbete, och den 29 april antog Europeiska rådet en första omgång riktlinjer för förhandlingen. Den 22 maj antog rådet för allmänna frågor detaljerade förhandlingsdirektiv och inrättade en särskild arbetsgrupp inom rådet med uppdraget att bistå Coreper och allmänna rådet med rådets förhandlingsarbete. Slutligen gavs kommissionen det formella uppdraget att genomföra förhandlingen med Storbritannien.

Som föreskrivs i artikel 50 EU-fördraget deltar Storbritannien inte i Europeiska rådet eller i Europeiska unionens råd när dessa hanterar frågor om det brittiska utträdet (brexit).

Till EU:s chefsförhandlare utsåg kommissionen den franske politikern och f.d. kommissionären Michel Barnier. Till brittisk chefsförhandlare utsåg den brittiska regeringen ministern med ansvar för EU-utträdet David Davis. Efter att Storbritannien den 8 juni genomfört allmänna val kunde de formella förhandlingarna mellan delegationerna inledas den 19 juni. Dessa fördes i Bryssel i månadsvisa omgångar om två till fyra dagar.

I Europeiska rådets riktlinjer lades principen om en etappvis förhandling fast. Denna innebar att förhandlingen skulle inledas med utträdesfrågorna. När man nått tillräckliga framsteg i en första etapp helt fokuserad på dessa frågor, skulle förhandlingarna kunna gå vidare till en andra etapp. Där skulle förhandlingarna öppnas också för ramarna för den långsiktiga förbindelsen mellan EU och Storbritannien, liksom för ett övergångsarrangemang mellan medlemskapet och den långsiktiga förbindelsen.

Europeiska rådet prövade i oktober för första gången frågan om huruvida tillräckliga framsteg uppnåtts och fann att så inte var fallet, men beslutade att EU skulle inleda interna förberedelser för den andra förhandlingsetappen.

Vid sitt decembermöte kunde Europeiska rådet konstatera att den gemensamma framstegsrapport som chefsförhandlingarna ställt sig bakom bekräftade att tillräckliga framsteg hade uppnåtts i den första förhandlingsetappen. Europeiska rådet gav därför klartecken för att gå vidare till den andra etappen och antog nya riktlinjer för, i första hand, förhandlingar om ett övergångsarrangemang. Riktlinjerna kompletterades den 29 januari 2018 med nya förhandlingsdirektiv från allmänna rådet.

Förhandlingarna om brexit fortsätter under 2018 med inriktning på att utträdesavtalet ska ligga färdigt till senhösten och bli föremål för godkännande av Europaparlamentet och det brittiska parlamentet i tid till det brittiska utträdet som i enlighet med artikel 50 i FEU förutses äga rum den 29 mars 2019.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1 begärs att regeringen ska verka för en omförhandling så att svenska folket kan ges möjlighet att ta ställning till om Sverige ska lämna det överstatliga EU. Sverige bör inleda en omförhandling för att göra det möjligt att lämna den överstatliga delen av unionen för att i stället samarbeta på en mellanstatlig nivå, exempelvis när det gäller brottsbekämpning, miljö eller gränskontroller. När ett sådant alternativ är framförhandlat anser motionärerna att det svenska folket bör ges möjlighet att i en ny folkomröstning ta ställning till Sveriges medverkan i en överstatlig union (yrkande 2).

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet avstyrkte våren 2012 motioner om att Sverige snarast borde inleda förhandlingar om ett utträde ur EU. Utskottet fann inte skäl att förorda en översyn av frågan om Sveriges medlemskap i EU och avstyrkte motionerna (bet. 2011/12:KU15).

Under våren 2015 avstyrkte utrikesutskottet likalydande motionsyrkanden (bet. 2014/15:UU10). Utrikesutskottet konstaterade då att frågan om ett svenskt utträde ur EU inte är aktuell. Utskottet anförde att svenska folket i samband med folkomröstningen 1994 röstade ja till medlemskap i EU, och beslutet om ett svenskt medlemskap fattades därefter formellt av Sveriges riksdag den 15 december 1994. Utskottet ansåg att Sverige genom att vara en engagerad och konstruktiv kraft i det europeiska samarbetet bäst kan ta till vara nationella intressen och främja universella värden.

I sitt yttrande till utrikesutskottet över de två senaste årens skrivelser om verksamheten i EU (yttr. 2015/16:KU9y och 2016/17:KU5y) vidhöll konstitutionsutskottet uppfattningen att det saknas skäl för omförhandling om Sveriges medlemskap i EU.

Öppenhet och insyn

Skrivelsen

Under rubriken Öppenhet och insyn redovisas i skrivelsen att Europaparlamentet, rådet och kommissionen sedan 2001 tillämpar förordningen om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (öppenhetsförordningen). I behandlingen av de enskilda ärenden om utlämnande av handlingar som rådet beslutar i har Sverige sedan reglerna

antogs agerat aktivt för att främja en öppenhetsvänlig tolkning av förordningen.

Handlingsoffentligheten inom EU har ökat väsentligt sedan öppenhetsförordningen infördes. Många handlingar som tidigare var hemliga är numera direkt sökbara på internet. Utvecklingen mot ökad handlingsoffentlighet är dock inte entydig. Under den översyn av öppenhetsförordningen som inleddes 2008 har det även framförts förslag som skulle kunna leda till minskad öppenhet. Sveriges målsättning i förhandlingarna är ökad öppenhet i EU:s institutioner. Sverige verkar också aktivt för att öppenhetsförordningen ska göras tillämplig även på handlingar som förvaras hos EU:s myndigheter, byråer och organ. Sverige har även i förhandlingen om det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning verkat för ett öppet och effektivt beslutsfattande som främjar demokratisk legitimitet.

Alla mål vid EU-domstolen och tribunalen med anknytning till allmänhetens tillgång till handlingar bevakas. Under året har Sverige fortsatt att agera i de mål där Sverige redan tidigare har varit aktivt.

Vidare anför regeringen att ett interinstitutionellt avtal (IIA) om ett frivilligt gemensamt öppenhetsregister har funnits mellan Europaparlamentet och kommissionen sedan 2011. Ett förslag till nytt IIA som även ska omfatta rådet och som ska vara obligatoriskt presenterades av kommissionen den 28 september 2016 (se fakta-PM 2016/17:FPM20). Det nya avtalet föreslås ersätta det befintliga avtalet. Huvudprincipen i förslaget är att aktörer som utför lobbyaktiviteter ska registreras för att få samverka med institutionerna på olika sätt. Registret ska vara tillgängligt för allmänheten.

Förslaget har behandlats ett flertal gånger under året. Information lämnades till konstitutionsutskottet i september 2017.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 3 begärs öppenhet när det gäller handlingar med ursprung i Europeiska unionens olika organ. Som regeringen anför i skrivelsen finns det oroväckande tendenser inom EU att sekretess ska vara norm. Vad regeringen inte tar upp är enligt motionärerna sin egen, fortfarande ibland slentrianmässiga, användning av hemligstämpeln. Mycket av det material som kommer t.ex. EU-nämnden till del är hemligstämplat av regeringen men kan samtidigt vara tillgängligt genom medierna eller andra medlemsstaters parlament på deras webbplatser. Motionärerna anser dock liksom regeringen att det går i rätt riktning.

Tidigare behandling

Vid konstitutionsutskottets överläggning med regeringen den 20 oktober 2015 om kommissionens förslag till ett interinstitutionellt avtal om bättre lagstiftning (KOM(2015) 216) enades utskottet och statssekreteraren om en gemensam ståndpunkt för det fortsatta arbetet. En utgångspunkt var att ett nytt

avtal respekterar de fördragsstadgade befogenheter som ges de olika institutionerna, inklusive de båda lagstiftarnas inbördes ställning. Ett nytt avtal bör bidra till ett öppet och effektivt beslutsfattande som främjar demokratisk legitimitet. Inte minst gäller detta trepartsförhandlingarna. Vidare uttalades att det är angeläget att tydligt slå fast kommissionens skyldighet att utarbeta tydliga motiveringar till lagstiftningsförslag, särskilt vad gäller hur förslagen är motiverade med hänsyn till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Vid behandlingen av kommissionens agenda om bättre lagstiftning för bättre resultat i november 2015 välkomnade konstitutionsutskottet kommissionens arbete för en bättre lagstiftning och ambitionen att införa mer öppenhet i lagstiftningsprocessen (utl. 2015/16:KU3). Utskottet anförde att ett öppet och effektivt beslutsfattande främjar den demokratiska legitimiteten. Utskottet framhöll vidare vikten av en ökad öppenhet och insyn i EU:s beslutsprocesser, inte minst när det gäller trepartsförhandlingarna mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet. I utlåtandet fanns ett särskilt yttrande (SD).

När information lämnades till konstitutionsutskottet i september 2017 redogjorde regeringen för sin ståndpunkt att rådet bör delta i ett öppenhetsregister. Förslaget bör, enligt regeringen, få en utformning som täcker in lobbyaktiviteter som syftar till att påverka rådets ställningstagande och samtidigt vara möjligt att tillämpa. Vidare verkar regeringen för att medlemsstaterna ska inbjudas att använda öppenhetsregistret vid sina representationer på frivillig basis, eftersom civilsamhällets kontakter med svenska myndigheter är en nationell angelägenhet.

Utskottet har tidigare behandlat liknande motioner som den nu aktuella. Utskottet anförde våren 2017 i ett yttrande över förra årets skrivelse om verksamheten i EU att utskottet välkomnar regeringens arbete för en ökad öppenhet i EU:s institutioner, bl.a. genom bevakningen av mål i EU-domstolen och tribunalen. Utskottet ville också framhålla vikten av en ökad öppenhet och insyn i EU:s beslutsprocesser, inte minst när det gäller trepartsförhandlingarna mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet (yttr. 2016/17:KU5y).

Delegerade akter och genomförandeakter

Skrivelsen

I skrivelsen anges att kommissionen i februari 2017 antog ett förslag till ändringar i kommittéförfarandeförordningen som avser situationer när man inom ramen för granskningsförfarandet nått omprövningskommittén (se fakta-PM 2016/17:FPM77). Ett första möte på rådsarbetsgruppsnivå ägde rum i november, och frågan kommer att fortsätta att behandlas under 2018.

Under 2017 aktualiserades vidare frågor om delegerade akter och genomförandeakter som institutionerna åtog sig att göra i det inter-institutionella avtalet om bättre lagstiftning (IIA) från 2016.

När det gäller behovet av att anpassa alla rättsakter som fortfarande hänvisar till det kommittéförfarande som kallas det föreskrivande förfarandet

med kontroll, det s.k. PRAC-förfarandet, har kommissionens förslag behandlats på rådsarbetsgruppsnivå, och betydande framsteg har gjorts. Regeringen anser att Lissabonfördragets bestämmelser ska respekteras och att en anpassning av det gamla systemet bör göras. I förhandlingen har regeringen i fråga om var och en av de rättsakter som behandlats bedömt om den befogenhet som tidigare getts kommissionen ska ändras till att ges i form av en delegerad akt, en genomförandeakt eller eventuellt utgå. Konstitutionsutskottet fick information om förhandlingen den 14 september 2017.

Frågan om att komplettera den gemensamma överenskommelsen om delegerade akter och genomförandeakter i IIA med de icke bindande avgränsningskriterierna för att skilja mellan delegerade akter och genomförandeakter har också behandlats. I december kunde man enas om rådets mandat i frågan så att förhandlingar mellan institutionerna kan inledas. Regeringen har välkomnat fortsatt arbete i frågan och angett att det är viktigt att man fortsätter diskutera icke bindande kriterier för att i möjligaste mån underlätta för dem som ska tillämpa bestämmelserna och minska eventuella konflikter mellan institutionerna.

I IIA åtog sig också institutionerna att, senast vid utgången av 2017, upprätta ett gemensamt funktionellt register över delegerade akter. I december kunde ordförandeskapet meddela att de tre institutionernas arbete på teknisk nivå för att säkerställa öppenhet och kommunikation i lagstiftningsförfarandena resulterat i att inrättandet av ett gemensamt register över delegerade akter tekniskt sett blivit färdigt för att kunna tas i drift offentligt i mitten av december. Regeringen välkomnar att ett gemensamt funktionellt register över delegerade akter tas fram; frågan är också viktig från ett öppenhetsperspektiv. Öppenheten förbättras ytterligare genom att en delegerad akts hela livscykel omfattas, från planering och utarbetande till antagande och ikraftträdande. Det kommer att utgöra ett konkret verktyg.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 10 begärs i fråga om delegerade akter och genomförandeakter (kommittéförfarandet) att regeringen motsätter sig ytterligare utnyttjanden av den delegerade makten. Sådana överflyttningar av normgivningsmakt ska inte heller ske genom s.k. A-punkter. Varje enskilt tillfälle för kommissionen att utnyttja sin möjlighet att anta regler via delegerade akter bör diskuteras enligt den särskilda ordning som föreskrivs i regeringsformen.

De nationella parlamenten, inte regeringarna, bör enligt motionärerna utse de experter som ingår i kommittéerna vid kommittéförfarandet. Sverige bör driva EU i en utveckling så långt från överstatlighet och mot mellanstatligt samarbete som möjligt. Lissabonfördraget har gett kommissionen betydande makt på bekostnad av nationalstaterna och därmed de nationella parlamenten som är valda av sitt respektive folk.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet anförde i ett yttrande till utrikesutskottet våren 2013 följande om delegerade akter och kommittéförfarandet (yttr. 2012/13:KU7y):

Enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt kan unionens lagstiftare, dvs. Europaparlamentet och rådet, välja att ge kommissionen befogenhet att anta akter med allmän räckvidd som inte är lagstiftningsakter och som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av en lagstiftningsakt. Så som regeringen anför i skrivelsen ger systemet med delegerade akter Europaparlamentet liksom rådet möjlighet att utöva kontroll över den befogenhet som lagstiftaren delegerar till kommissionen. Denna kontroll utövas genom att Europaparlamentet liksom rådet kan återkalla delegeringen eller invända mot att en akt antagen av kommissionen träder i kraft. I övriga frågor där kommissionen har genomförandebefogenheter och inget annat anges kvarstår det s.k. kommittéförfarandet ("kommittologin"). Detta innebär att kommissionen samråder med särskilda rådgivande kommittéer bestående av experter från medlemsstaterna när den genomför EU-lagstiftning. I dessa fall kontrolleras utövandet av befogenheterna av medlemsstaterna.

Enligt utskottets mening kan det finnas anledning att bevaka i vilken omfattning kommissionen ges befogenheter att anta s.k. delegerade akter. De väsentliga delarna av ett område ska enligt fördraget förbehållas lagstiftningsakterna och får inte delegeras. Enligt utskottets mening bör inte kommissionen ges befogenheter i en sådan utsträckning att den på ett oförutsebart sätt kan komma att påverka en lagstiftningsakts utformning och innehåll.

Utskottet framhöll våren 2016 vid behandlingen av en liknande motion i yttrandet över regeringens skrivelse om verksamheten i EU under 2015 (yttr. 2015/16:KU9y) att det är viktigt att värna öppenhet och transparens och bevaka användningen av delegerade akter. I yttrandet framhölls att utskottet tidigare har uttalat att ett öppet och effektivt beslutsfattande främjar den demokratiska legitimiteten, och har framhållit vikten av en ökad öppenhet och insyn i EU:s beslutsprocesser, inte minst när det gäller trepartsförhandlingarna mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet.

Under våren 2017 framhöll utskottet vid behandlingen av en liknande motion i yttrandet över förra årets skrivelse om verksamheten i EU (yttr. 2016/17:KU5y) att det finns anledning att bevaka i vilken omfattning kommissionen ges befogenheter att anta delegerade akter. Även om det interinstitutionella avtalet innehåller förbättringar när det gäller ett mer öppet, stärkt och konsekvent samråd, vidhöll utskottet denna uppfattning.

Konstitutionsutskottet hade vid subsidiaritetsprövningen den 20 april 2017 inga invändningar ur subsidiaritetsynpunkt mot kommissionens förslag till förordningar om anpassning till artiklarna 290 och 291 i fördraget om Europeiska unions funktionssätt av ett antal rättsakter som föreskriver tillämpning av det föreskrivna förfarandet med kontroll (KOM(2016) 798 och 799).

EU:s byrå för grundläggande rättigheter

Skrivelsen

Ett av EU:s fundament är enligt skrivelsen grundläggande rättigheter. EU har åtagit sig att garantera de rättigheter som uttrycks i stadgan om de grundläggande rättigheterna och slå vakt om att stadgan följs i medlemsstaterna.

I skrivelsen anförts vidare att kommissionen i maj 2017 lämnade sin årliga rapport om tillämpningen av EU:s stadga för grundläggande rättigheter. Av rapporten framgår att kommissionen fortsätter att vara vaksam och fast besluten om att upprätthålla ett starkt skydd för grundläggande rättigheter i EU. Kommissionen kommer att intensifiera sitt arbete för att se till att alla EU:s lagstiftningsförslag och lagstiftningsåtgärder är helt förenliga med stadgan och avser att garantera att alla organ som är bundna av stadgan fortsätter att respektera den. Den 12 oktober antog rådet slutsatser om tillämpningen av stadgan. Rådet påminde om de gemensamma värdena i artikel 2 i EU-fördraget där det fastslås att unionen ska bygga på respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna. I slutsatserna betonas också vikten av att öka medvetenheten bland beslutsfattare, rättstillämpare och rättighetshavarna om tillämpningen av stadgan på nationell nivå och EU-nivå.

Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) ska genomföra sina uppgifter inom de temaområden som anges i ett flerårigt ramprogram. Rådet för rättsliga och inrikes frågor beslutade den 7 december om ramprogram för 2018–2022.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 36 anförts i fråga om ramprogram för FRA att något av temaområdena borde utvidgas till att omfatta uppföljning av och arbete mot religiös extremism. Vidare borde det framgå att arbete mot hedersrelaterat våld ingår i de temaområden som finns i förslaget. Härutöver delar motionärerna i allt väsentligt bedömningen från rådets rättstjänst och menar, i likhet med flera andra medlemsstater, att det finns en juridisk problematik som bör utredas ytterligare innan frågan om polisiärt samarbete införlivas i FRA:s ramprogram.

Ramprogram för EU:s byrå för grundläggande rättigheter

I rådets förordning (EG) nr 168/2007 om inrättande av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (nedan kallad förordningen) regleras FRA:s sammansättning, mål, uppgifter m.m. FRA:s mål är att ge unionens och dess medlemsstaters berörda institutioner, organ, kontor och byråer stöd och sakkunskap i fråga om grundläggande rättigheter i samband med genomförandet av unionslagstiftningen för att stödja dem i verksamhet som avser att skapa full respekt för de grundläggande rättigheterna. FRA har till uppgift att

samla in och analysera information och data, att ge råd i form av rapporter och yttranden, att samarbeta med det civila samhället samt att informera om de grundläggande rättigheterna.

FRA ska genomföra sina uppgifter inom de temaområden som anges i ett flerårigt ramprogram som ska antas av rådet på förslag från kommissionen och efter godkännande av Europaparlamentet. Kommissionen lämnade i juli 2016 förslag på nytt ramprogram för åren 2018–2022 (KOM(2016) 442).

Syftet med förslaget är att upprätta ramprogrammet för FRA för perioden 2018–2022 i enlighet med artikel 5 i förordningen. Det nuvarande fleråriga ramprogrammet löpte ut 2017. I det fleråriga ramprogrammet ska temaområdena för FRA:s verksamhet fastställas. Temaområdena ger FRA tillstånd att undersöka alla frågor om grundläggande rättigheter – som omfattas av EU:s lagstiftning – som kan uppstå inom ett visst temaområde. I förslaget föreslås följande åtta temaområden:

- Tillgång till rättslig prövning; brottsoffer
- Jämlikhet och icke-diskriminering
- Informationssamhället, särskilt respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter
- Rättsligt och polisiärt samarbete
- Migration, gränser, asyl och integration av flyktingar och migranter
- Rasism, främlingsfientlighet och därmed sammanhängande intolerans
- Barnets rättigheter
- Integration och social inkludering av romer.

Regeringen välkomnade förslaget i faktagrupp 2015/16:FPM120.

Rådet beslutade den 7 december 2017 att anta förslaget om att inrätta ett flerårigt ramprogram för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter 2018–2022 (2017/2269/EU).

Tidigare behandling

Vid konstitutionsutskottets överläggning med regeringen den 29 september 2016 om kommissionens förslag till nytt ramprogram enades utskottet och statsrådet om följande ståndpunkt:

Regeringen välkomnar förslaget till FRA:s femåriga ramprogram 2018–2022. Regeringen anser det viktigt att FRA får fortsätta verka inom de temaområden som gäller idag, inklusive de tvärssektoriella frågorna, för att kunna säkerställa kontinuitet i FRA:s arbete.

Regeringen anser det viktigt att motverka rasism, främlingsfientlighet och relaterad intolerans samt att arbeta mot diskriminering. Vidare är förslaget om temaområdet för integration och social inkludering av romer väl i linje med regeringens egna prioriteringar och välkomnas. Det finns stora brister inom medlemsländerna när det gäller genomförande av romers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Temaområdet integration av flyktingar och migranter välkomnas också som ett angeläget temaområde mot bakgrund av flyktingsituationen.

Regeringen välkomnar att polisiärt samarbete föreslås ingå i ramprogrammet mot bakgrund av den utveckling som skett inom EU

genom bl.a. de terroristattacker som drabbat EU:s medlemsländer. Regeringen anser att det är angeläget att fortsätta diskutera hur detta ska kunna förverkligas.

Ordföranden konstaterade att det fanns stöd för regeringens ståndpunkt.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet vidhåller sin uppfattning att det inte finns någon anledning att omförhandla Sveriges medlemskap i EU.

Utskottet välkomnar regeringens arbete för en ökad öppenhet i EU:s institutioner, bl.a. genom bevakningen av mål i EU-domstolen och tribunalen. Utskottet vill också fortsatt framhålla vikten av en ökad öppenhet och insyn i EU:s beslutsprocesser, inte minst när det gäller trepartsförhandlingarna mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet.

Utskottet har tidigare framhållit att det finns anledning att bevaka i vilken omfattning kommissionen ges befogenheter att anta delegerade akter. Även om det interinstitutionella avtalet innehåller förbättringar när det gäller ett mer öppet, stärkt och konsekvent samråd vidhåller utskottet denna uppfattning. Utskottet välkomnar också de framsteg som gjorts inom ramen för det interinstitutionella avtalet för att förbättra öppenheten i lagstiftningsförfarandet genom att inrätta ett gemensamt register över delegerade akter.

Vid utskottets överläggning med regeringen i september 2016 om kommissionens förslag till nytt ramprogram för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter 2018–2022 välkomnades förslaget till ett femårigt program. Utskottet och statsrådet var eniga och fann inte skäl att verka för några förändringar i programmet.

Mot denna bakgrund anser utskottet att utrikesutskottet bör avstyrka kommittémotion 2017/18:4036 yrkandena 1–3, 10 och 36.

Stockholm den 24 april 2018

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Hans Ekström (S), Veronica Lindholm (S), Jonas Millard (SD), Marta Obminska (M), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Fredrik Eriksson (SD), Tina Acketoft (L), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD), Laila Naraghi (S), Eva-Lena Gustavsson (S), Lisbeth Sundén Andersson (M), Jörgen Hellman (S), Ida Karkiainen (S) och Ida Drougge (M).

Avvikande mening

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017 (SD)

Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD) anför:

Regeringen bör verka för en omförhandling så att svenska folket kan ges möjlighet att ta ställning till om Sverige ska lämna det överstatliga EU för att i stället samarbeta på en mellanstatlig nivå, exempelvis när det gäller brottsbekämpning, miljö eller gränskontroller. När ett sådant alternativ är framförhandlat bör det svenska folket ges möjlighet att i en ny folkomröstning ta ställning till Sveriges medverkan i en överstatlig union.

Öppenhet bör gälla handlingar med ursprung i Europeiska unionens olika organ. Som regeringen anför i skrivelsen finns det oroväckande tendenser inom EU att sekretess ska vara norm. Vad regeringen inte tar upp är sin egen, fortfarande ibland slentrianmässiga, användning av hemligstämpeln. Mycket av det material som kommer t.ex. EU-nämnden till del är hemligstämplat av regeringen men kan samtidigt vara tillgängligt genom medierna eller andra medlemsstaters parlament på deras webbplatser.

Regeringen bör när det gäller delegerade akter och genomförandeakter (kommittéförfarandet) motsätta sig ytterligare utnyttjanden av den delegerade makten. Sådana överflyttningar av normgivningsmakt bör inte heller ske genom s.k. A-punkter. Varje enskilt tillfälle för kommissionen att utnyttja sin möjlighet att anta regler via delegerade akter bör diskuteras enligt den särskilda ordning som föreskrivs i regeringsformen. Vi delar motionärernas uppfattning i stort, men när det gäller hur de experter utses som ingår i kommittéerna vid kommittéförfarandet anser vi att det bör falla på regeringen att utse experterna, men riksdagen bör involveras och ges inflytande i processen.

Något av temaområdena i ramprogrammet för EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) bör utvidgas till att omfatta uppföljning av och arbete mot religiös extremism. Vidare borde det framgå att arbete mot hedersrelaterat våld ingår i de temaområden som finns i förslaget.

Mot denna bakgrund anser vi att kommittémotion 2017/18:4036 yrkandena 1–3 och 36 bör tillstyrkas och att yrkande 10 bör tillstyrkas delvis.